

Jeney-Tóth Annamária (Debrecen, Debreceni Egyetem): *Udvari elit Bethlen Gábor „udvaraiban”*

A kolozsvári sáfárpolgári számadások szolgáltatják az alapot az előadáshoz, ugyanis Bethlen Gábor fejedelem mintegy 25 alkalommal tartózkodott Kolozsvárott udvartartásával. Jelen előadásban – akár csak egy korábbiiban, melyben egyik elődje, Báthory Gábor udvari elitjét vizsgáltam meg –, megkísérlem azt bemutatni, hogy e számadások vizsgálata alapján kik tartozhattak Bethlen udvaraiban az udvari elithez. Ugyanakkor azt is hangsúlyoznom kell, hogy a számadáskönyvi adatok inkább az udvartartás elitjét tükrözik, semmint a teljes udvarét. Először magát a fogalmat (Bethlen korának udvari elitje) kell értelmezni, mennyit változott ez a fogalom a korábbi erdélyi fejedelmi udvarokéhoz képest, miben eltérő elődeihez képest.

Az udvari fő-tisztségviselők közé tartozott az udvarmester, az aludvarmester, udvari főkapitány (kapitányok), főlovászmester, komornyik. Mellettük ki kell még térni röviden a központi kormányzat fontos szereplőire: a kancellárra és kincstartóra is, a tanácsi rend tagjaira, valamint a főispánok közül azokra, akiknek volt valamiféle udvari/kormányzati tisztsége. Vizsgálom azt is, hogy az egyes tisztségeket kik, mennyi ideig töltötték be, milyen karriert futottak be a tisztségviselés előtt, illetve utána. Azt is görcső alá veszem, hogy volt-e, és ha igen milyen változás az udvari elitben a fejedelem uralkodásának egyes szakaszaiban.